VIIKONVAIHDE

VIIKON ÄLÄHDYS

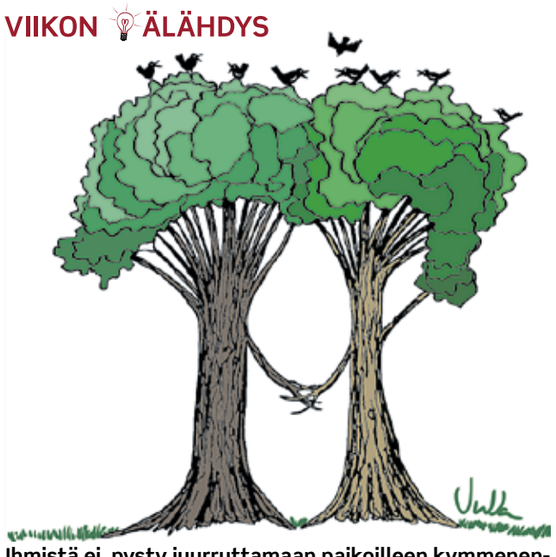

Ihmistä ei pysty juurruttamaan paikoilleen kymmenenkään kaveria, mutta yksi hyvä ystävä pystyy.

PÄHKINÄ

Kesän ministeriralli

• Ministerit ovat nykyään kulutustavaraa. Edellisten eduskuntavaalien jälkeen hallituksessa on käynyt sellainen ministerien vaihtoralli, että kabinetin ovelle kannattaisi jo asentaa pyöröovi. – Muistatko sinä, kuka on kukin viimeisimmässä hallituskokoonpanossa? Yritä yhdistää nimet ja virat. Sijoita saamasi kirjaimet numeroiden osoittamiin ruutuihin. Saat tietää, miten sinulle käy tuoreimman ministerilistan kanssa.

© Bonnier Press Oy / Perusteko – PIB Copenhagen 2014

1) Erkki Tuomioja	A) Kulttuuri- ja asuntoministeri
2) Paula Risikko	E) Puolustusministeri
3) Alexander Stubb	H) Oikeusministeri
4) Jan Vapaavuori	I) Sosiaali- ja terveysministeri
5) Pekka Haavisto	J) Liikenne- ja kuntaministeri
6) Anna-Maja Henriksson	K) Pääministeri
7) Päivi Räsänen	L) Maa- ja metsätalousministeri
8) Krista Kiuru	M) Työministeri
9) Lauri Ihalainen	N) Ympäristöministeri
10) Ville Niinistö	O) Peruspalveluministeri
11) Susanna Huovinen	P) Elinkeinoministeri
12) Carl Haglund	R) Sisäministeri
13) Pia Viitanen	S) Opetus- ja viestintäministeri
14) Antti Rinne	T) Valtiovarainministeri
15) Leinita Toivakka	U) Eurooppa- ja ulkomaankauppaministeri
16) Petteri Orpo	V) Kehitysministeri
17) Laura Räty	Ä) Ulkoministeri

3 15 10 olet saanut 11 4 12 14 12 16 14 15 13

9 17 10 17 8 14 12 7 17 12 10

10 17 9 12 14 9 12 17 16 16 1

11 10 3 17 10 2 11 5 13 13 16 17 14

ja 15 15 8 17 6 13 16 16 17 14 15 8

SUDOKU

Taso: Vaikea

4			1		8		5	7
			9			1	8	
3				5	1			
	6				4			3
8	9			4	3		1	2
7		3			9			
							7	

Sudoku-tehtävän 436 ratkaisu.

3	5	9	4	8	6	2	1	7
7	2	4	9	1	5	3	8	6
1	8	6	3	7	2	4	9	5
8	6	3	1	9	4	7	5	2
2	4	7	5	6	8	1	3	9
5	9	1	7	2	3	8	6	4
9	1	8	6	4	7	5	2	3
4	3	2	8	5	9	6	7	1
6	7	5	2	3	1	9	4	8

Tehtävä numero 437.

Täytä ristikko siten, että jokaisella pysty- ja vaakarivillä (ja paksuilla viivoilla rajatuissa 3 x 3 laatikoissa) on jokainen luku yhdestä yhdeksään. Kerran ja vain kerran! Apua Sudokun ratkaisuun osoitteessa: www.sudoku.org.uk

EDELLISEN RISTIKON RATKAISU

										L	A	P	A		L	I	U	O	S
										A	L	U	S	T	U	S		M	A
										A	K	U	T		O	K	A	A	T
										J	U	H	A	N	N	U	S	T	A
										U		A		A	A	T	U		M
										U	U	T	T	U			V	A	A
	O	L	E	T	U	S		K	E	S	S	U		O	H	U	K	A	S
	S	A	T	A		P	I	E	T	Ä		T	A	V	A	R	A		K
	T	A	Y	L	O	R		S	E	L	E	E	N	I		H	A	K	O
	O	R	K	O		I	K	Ä	V	Ä	T		N		M	O	S	E	L
		D			P	I	I	M	Ä		E	P	E	L	I	T		L	A
	V	I	E	R	I	T	S	E		P	I	R	T	I	T		K	A	T
	A	T	L	A	S		A	K	K	U	N	A		P	A	L	A	T	
	O		O	P	I	S	T	O		H	E	H	K	U	T		R	U	M
	T	I	T	A	N		A	T	E	E	N	A		A	A	S	I	T	

L A P A L I U O S H A K A
A L U S T U S M A T A L I N
A K U T O K A A T A I R I
J U H A N N U S T A N S S I T
U A A A T U M A T A V A
U U T T U V A A R A Ä
O L E T U S K E S S U O H U K A S A V A T A
S A T A P I E T Ä T A V A R A K E H U A R
T A Y L O R S E L E E N I H A K O T U R H A
O R K O I K Ä V Ä T N M O S E L A S I A T
D P I I M Ä E P E L I T L A N A A
V I E R I T S E P I R T I T K A T U K A R E
A T L A S A K K U N A P A L A T K Y Y N E L
O O P I S T O H E H K U T R U M A K I M I
T I T A N A T E E N A A A S I T T Ä Y S I N

Muotoilija miljoonien tuolien takana

Professori Ilmari Tapiovaara suunnitteli sodan jälkeen joka kodin pinnatuoleja miljoonien kappaleiden menestyksellä. Hän oli myös viennin mestari, jonka elämäntyötä Designmuseo esittelee syksyyn asti.

Sisustusarkkitehti ja muotoilija **Ilmari Tapiovaara** kävi elämänsä kenties parhaan korkeakoulun jatkosodassa. Korsuja, saunoja ja kanttiineja rakennettiin Tapiovaaran johdolla asemasodan pitkinä vuosina.

Viidennen divisioonan tuotantotoimiston päällikkö oppi ottamaan kaiken irti niukkuudesta. Miesten käytettävissä olivat vain ympäröivän metsän puut sekä puukot, kirveet ja käsisahat.

Se oli ”designia tilanteessa nolla”, muotoilija kuvasi kokemustaan.

Joutohetkinä Tapiovaara tutustui paikalliseen puukäsityöhön ja tallensi näkemänsä muistikirjojen piirroksiin. Vaikutteet karjalaisesta kansanperinteestä näkyivät sodan jälkeen esimerkiksi Fanett-pinnatuolin ja Pirkka-kaluston suunnittelussa.

Fanett-tuoleja valmistettiin Ruotsissa ja Suomessa eri arvioiden mukaan 1–3 miljoonaa. Lisäksi mallia kopioitiin innokkaasti ilman minkäänlaisia sopimuksia.

Kukoistavaa sarjatuotantoa

Tapiovaara oli Keravan Puuteollisuus Oy:n taiteellisena ja kaupallisena johtajana nostamassa jälleenrakennusajan huonekaluteollisuutta kukoistukseen.

Muotoilija ei vain muotoillut, vaan paneutui sarjatuotannon ja kuljetuksen kehittämiseen.

Kuuluisin huonekalu on edelleen Domus-tuoli, jota tehdas valmisti alun perin helsinkiläistä opiskelija-asuntola Domus Academicaa varten. Sittemmin kätevästi pinottava kaluste löysi tiensä lukemattomiin kouluihin ja juhlasaleihin.

Domus-tuolista tuli kansainvälinen menestys osin siksi, että tuolit on helppo koota ja pakata pieneen tilaan. Todellinen vientituoli, muisti myös yritys itse englanninkielisessä mainoksessa hehkuttaa.

Amerikkalainen Knoll International ryhtyi valmistamaan Finnchairia eli Domus-tuolia 1950-luvun lopulla.

Taiteellisia sisaruksia

Tapiovaara varmisti tuoliensa istumismukavuutta omintakeisella tavalla, kirjailija **Matti Rinne** kertoo lämminhenkisessä teoksessaan Yksitoista Tapiovaaraa.

”Naiskauneuden suurena ihailijana hän istutti naisia takamus paljaana suuren savimöhkäleen päälle. Siihen jäivät muodot, joita hän saattoi sitten käyttää jakkaroiden ja muiden istuimien suunnittelussa.”

Ilmari Tapiovaara ei ole ainoa 11-lapsisen perheen kuuluisuus. **Nyrki Tapiovaara** on jäänyt suomalaisen elokuvan historiaan muun muassa Varastettu kuolema -elokuvan ohjaajana. **Tapio Tapiovaara** oli taidemaalari ja kuvittaja.

Metsänhoitaja **Kaarlo Tapiovaara** ja puoliso **Aino** ruokkivat lastensa luovuutta monin tavoin. Kodin kaikki huonekalut oli tehty isoisän verstaalla Tampereella.

Ilmari Tapiovaara kehuu isoisäänsä taitavaksi puusepäksi artikkelissa, joka on julkaistu ensi kertaa Designmuseon tuoreessa teoksessa. Myös muotoilijan on hänen mielestään syytä hallita kynän lisäksi muitakin välineitä.

”Työkalujen käytön taitoa tulisi alati harrastaa ja tehoa parantaa kuin kirurgi omaansa.”

Uustuotanto Artekin käsissä

Tapiovaaran huonekalujen uustuotanto-oikeudet omistaa nykyään Artek, joka myytiin viime vuonna sveitsiläiselle Vitralle. Nähtäväksi jää, syntyykö nimekkään omistajan ja brändin huomassa uusi myyntibuumi.

Enää ei näytä mahdolliselta tehdä Tapiovaaran tapaan kohtuuhintaisia ja samalla korkealaatuisia huonekaluja koko kansalle. Uustuotanto on hinnoiteltu enimmäkseen eliitin kukkarolle.

Monen kodinsisustajan onneksi kirpputoreilla voi yhä tehdä löytöjä kohtuulliseen hintaan.

TARJA HALLA

Designmuseo esittelee laajassa näyttelyssä Ilmari Tapiovaaran tuotantoa 21.9. asti. Osoite: Korkeavuorenkatu 23, Helsinki. Kesällä avoinna päivittäin kello 11–18.

RAUNO TRÄSKELIN

Domus-nojatuoli tuli markkinoille 1946–1947. Koivu ja vaneri olivat luontevia materiaaleja, koska kaikesta muusta oli sodan jälkeen pula.

KUKA?

Ilmari Tapiovaaran syntymästä sata vuotta

Sisustusarkkitehti, professori Ilmari Tapiovaara (1914–1999) oli huonekalujen suunnittelijana Alvar Aallon perillisiä.

Oppi-isiin kuului arvostettu sveitsiläisarkkitehti Le Corbusier, jonka Pariisin toimistossa hän työskenteli valmistumisen jälkeen.

Kehitti vanerin ja puun taivutusmenetelmiä pitkälle ohi Aallon tuotannon.

Tunnettuja tuoleja esimerkiksi Domus, Mademoiselle, Lukki, Aslak, Nana, Kiki, Fanett ja Pirkka.

Moniosaaja suunnitteli muun ohessa Finnairin lentokoneiden sisustuksia ja elokuvien lavastuksia.

Ura Keravan Puuteollisuus Oy:ssä 41–51. Oma suunnittelutoimisto vuodesta 1951 alkaen.

Opettajana Tapiovaaraa pidettiin innostavana. Oppilaisiin kuului esimerkiksi Yrjö Kukkapuro.

Lähdekirjallisuus:

■ Ilmari Tapiovaara. Muotoilu ja elämä. 175 sivua. Designmuseo 2014.

■ Matti Rinne: Yksitoista Tapiovaaraa. Tuoleja, tauluja, elokuvia. 279 sivua. Teos 2008.

DESIGNMUSEO

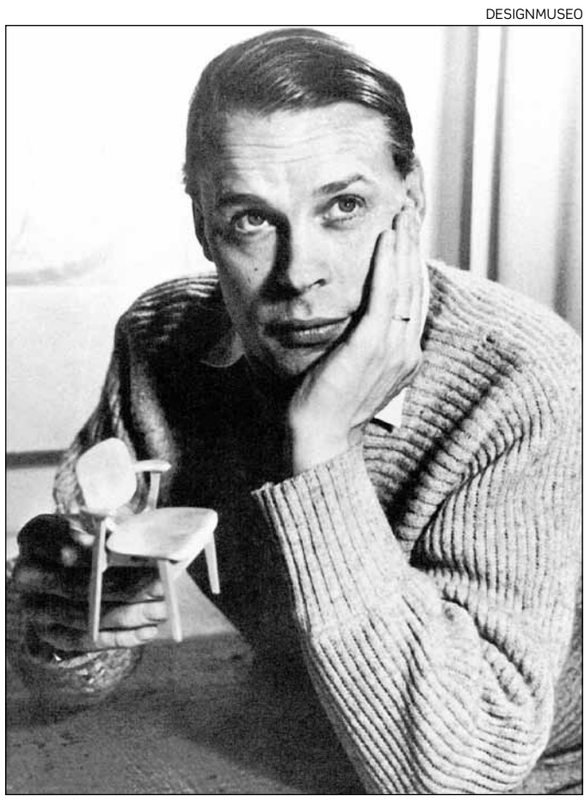

Ilmari Tapiovaara kädessään Domus-tuolin pienoismalli. Tapiovaara suunnitteli lukutuolin 1947 opiskelija-asuntola Domus Academicaa varten.

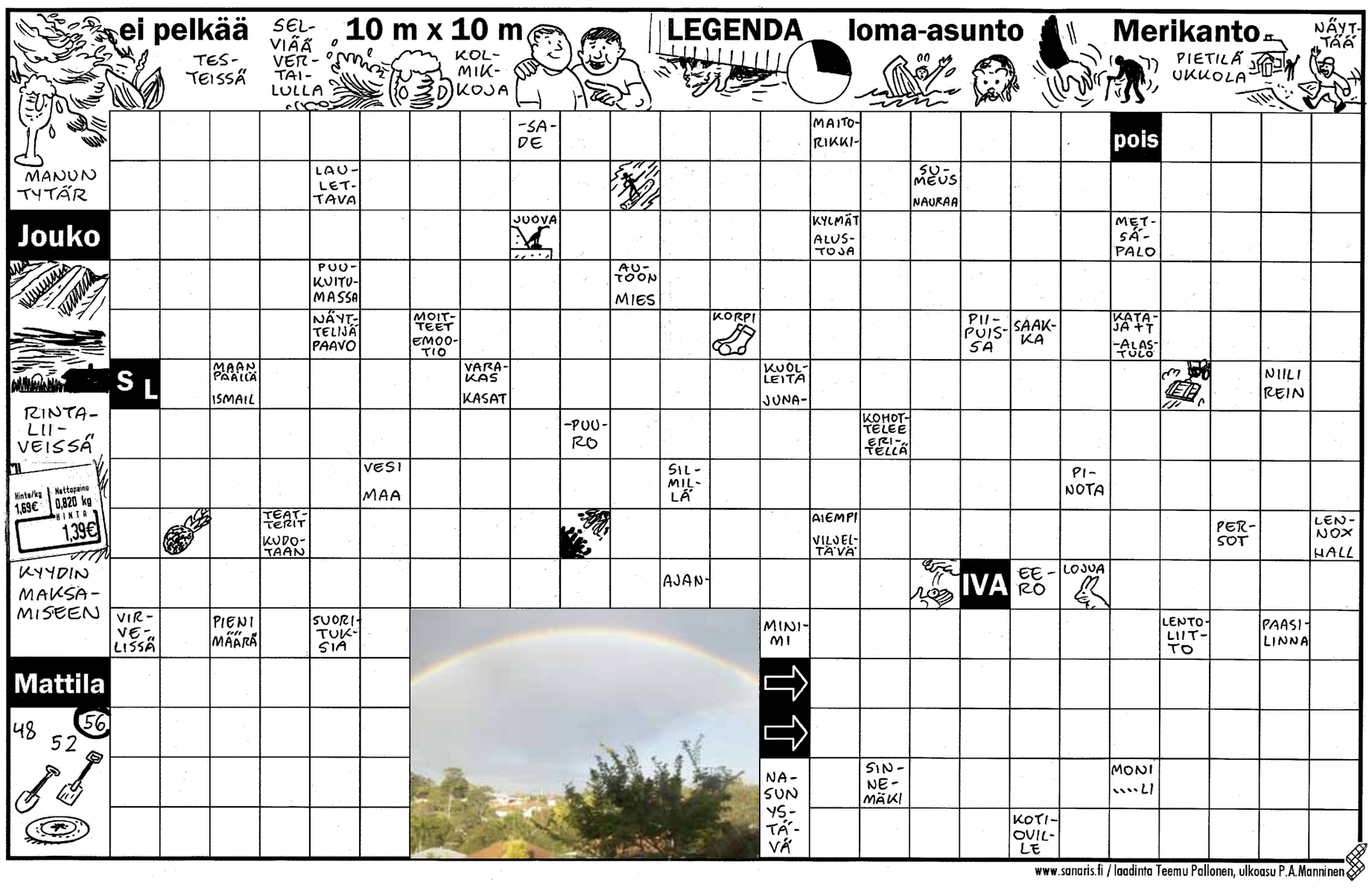

www.sanaris.fi / laadinta Teemu Pallonen, ulkoasu P.A.Manninen